

УДК 780.647.2-057.162(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-5-3>

Богдан КИСЛЯК

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії та мистецтвознавства, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, вул. Костюшка, 11, м. Львів, Україна, 79000

ORCID: 0000-0002-5622-8851

Бібліографічний опис статті: Кисляк, Б. (2023). Акордеонові віртуози: цикл «Патріотика» в світлі українського духу. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 16–21, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-5-3>

**АКОРДЕОНОВІ ВІРТУОЗИ:
ЦИКЛ «ПАТРІОТИКА» В СВІТЛІ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ**

Ця робота присвячена вивченню створення відеокліпів у рамках циклу «Патріотика» та їхнього внеску у вираження українського духу. Ця дослідницька робота присвячена вивченню циклу в інтерпретації артиста-акордеоніста Богдана Кисляка. Здійснено аналіз виконання та його творчих рішень у створенні музичних образів, які несуть в собі патріотичні мотиви та відзначаються унікальністю виразності. Досліджено роль акордеону в творенні музичної атмосфери, що втілює дух української культури та ідентичності. Робота висвітлює важливість цього циклу у контексті розвитку акордеонної музики та його внесок у висвітлення патріотичних тем в українському мистецтві.

Метою роботи є дослідження і аналіз Другого циклу – «Патріотика» акордеонового виконавця Богдана Кисляка, які присвячені виявленню українського патріотизму через музичне виконання на акордеоні. Метою також є введення читачів у музичний світ, пов'язаний із патріотизмом, українською ідентичністю та сприяння розумінню ролі мистецтва у втіленні національних цінностей, а також привертання уваги аудиторії до акордеонної музики та розвиток інтересу до патріотичних тем через мистецтво.

Методологія: у роботі використано аналітичний підхід, зосереджений на детальному огляді відеоматеріалів, що присвячені виступам акордеонових віртуозів у контексті патріотичного циклу.

Наукова новизна: робота є першим системним оглядом створення відеокліпів Другого циклу, які висвітлюють тему «Патріотика» в контексті акордеонового виконання. Досліджено виразність та інтерпретацію українського патріотизму через музичний вимір акордеону.

Висновки. Аналіз підтвердив, що акордеонове виконання в іграх Другого циклу вдало передають дух українського патріотизму. Вони використовують різноманітні техніки та майстерно втілюють традиційні українські мелодії, роблячи акцент на національному характері виконання. Результати дослідження дозволяють краще зрозуміти, як акордеонові віртуози сприяють формуванню та утвердженню українського патріотизму в сучасному музичному контексті. В обох відео важливим елементом є використання акордеону, який має глибокі корені в українській музичній традиції. Сюжет відео з дітьми, які тримають прапорці та створюють тризуб, символізує єдність, підтримку та патріотичні почуття українського народу. Відео також акцентує важливість збереження та передачі української культурної спадщини майбутнім поколінням.

Ключові слова: патріотизм, український дух, виконавство, акордеон, національні мотиви, створення відео-кліпів.

Bohdan KYSLIAK

PhD in Art Studies, Associate Professor at the Department of of Choreography and Art History, Ivan Bobersky Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine, 79000

ORCID: 0000-0002-5622-8851

To cite this article: Kysliak, B. (2023). Akordeonovi virtuozy: tsykl «Patriotyka» v svitli ukrainskoho dukhu [Accordion virtuosos: the "Patriotika" cycle in the light of the Ukrainian spirit]. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 16–21, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-5-3>

**ACCORDION VIRTUOSOS:
«PATRIOTISM» CYCLE IN THE LIGHT OF THE UKRAINIAN SPIRIT**

This work is dedicated to the study of creating music videos within the cycle 'Patriotika' and their contribution to expressing the Ukrainian spirit. This research focuses on the interpretation of the cycle by the accordion artist Bogdan

Kyslyak. An analysis of his performances and creative decisions in creating musical images imbued with patriotic motifs and characterized by unique expressiveness has been conducted. The role of the accordion in shaping a musical atmosphere that embodies the spirit of Ukrainian culture and identity has been explored. The paper highlights the importance of this cycle in the development of accordion music and its contribution to portraying patriotic themes in Ukrainian art. The goal is to investigate and analyze the Second Cycle - 'Patriotika' by accordionist Bogdan Kyslyak, dedicated to revealing Ukrainian patriotism through accordion music.

The aim is also to introduce readers to the musical world associated with patriotism, Ukrainian identity, and promote an understanding of the role of art in embodying national values, as well as attracting attention to accordion music and fostering interest in patriotic themes through art.

Methodology: The research utilizes an analytical approach, focusing on a detailed review of video materials dedicated to accordion virtuosos' performances in the context of the patriotic cycle.

Scientific novelty: The work is the first systematic overview of the creation of music videos within the Second Cycle, highlighting the theme of 'Patriotika' in the context of accordion performance. The expressiveness and interpretation of Ukrainian patriotism through the musical dimension of the accordion have been explored.

Conclusions: The analysis confirms that accordion performances in the Second Cycle effectively convey the spirit of Ukrainian patriotism. They employ various techniques and skillfully embody traditional Ukrainian melodies, emphasizing the national character of the performance. The research results provide a better understanding of how accordion virtuosos contribute to shaping and affirming Ukrainian patriotism in the contemporary musical context. In both videos, the accordion plays a crucial role with deep roots in Ukrainian musical tradition. The video's narrative, featuring children holding flags and creating a trident, symbolizes unity, support, and patriotic sentiments of the Ukrainian people. The video also emphasizes the importance of preserving and passing on Ukrainian cultural heritage to future generations.

Key words: patriotism, Ukrainian spirit, performance, accordion, national motifs, video clip creation.

Постановка проблеми. У сучасному мистецькому контексті велика увага приділяється творчості акордеонового виконавства, яке здатне не лише вражати своєю технічною майстерністю, але й виражати національний дух через свої виступи. Це особливо відчутно у циклі «Патріотика», створеному для акордеону, де музика взаємодіє з українським патріотизмом та культурним спадком. Проте, в даному контексті існують ряд ключових проблем, які потребують глибшого аналізу та розкриття: по-перше, визначення впливу традиційних українських музичних елементів на створення сучасних композицій даного циклу для акордеону; як автори поєднують українську фольклорну спадщину з сучасними музичними течіями, щоб створити віртуозні та патріотичні твори; які технічні аспекти гри сприяють створенню враження величі та глибокого звучання у контексті «Патріотика».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Цінними для з'ясування виховного потенціалу українського музичного фольклору є праці М. Вовка, А. Іваницького (Вовк, 2014; Іваницький, 2004). Проблема використання музичного фольклору для різнобічного виховання патріотизму Г. Ващенко, що мають вагоме значення для проведення освітньої роботи засобами народно-музичної спадщини і в сучасний період (Ващенко, 1976). Предметом дослідження В. Левицької і О. Денесюк (2018) стала мистецька освіта крізь призму

формування національно-патріотичних почуттів особистості.

Метою статті є дослідження і аналіз циклу «Патріотика» акордеонових віртуозів, які присвячені виявленню українського патріотизму через музичне виконання на акордеоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Патріотизм представляє собою свідому і вільне ставлення громадян, в якій пріоритет суспільства та держави розглядається не як обмеження, а як індивідуальна свобода і передумова повного розвитку громадянського суспільства. Зміст і напрямок патріотизму визначаються переважно духовним і моральним середовищем суспільства та його історичним корінням, яке впливає на соціальне життя багатьох поколінь (Бех, 2015: 45). Патріотизм – одне з найбільш глибоких людських почуттів. Як правило, це поняття розуміють як відданість і любов до Батьківщини, до свого народу, гордість за їхнє минуле й сьогодення, готовність до її захисту. Це почуття є одним із найважливіших духовних надбань особистості. Воно характеризує вищий рівень розвитку особистості й проявляється в її активно-діяльній самореалізації на благо Батьківщини. Нині патріотизм покликаний дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини.

На особистісному рівні патріотизм визначається як ключова і стійка риса особистості, яка виявляється у світогляді, моральних ідеалах та стандартах поведінки. У загальному визначенні, патріотизм представляє собою своєрідний набір життєвих орієнтацій громадянина, які відображаються в його стратегії життя. Цей підхід відповідає конкретним соціальним інтересам, очікуванням найближчого оточення, громади, суспільства і держави. Патріотизм уособлений у свідомості особистості, знаходить вираз у сенсі її існування і реалізується у її стилі життя (Бех, 2016: 140).

Виховання патріотизму сьогодні, як ніколи, актуально. І не тільки для системи освіти, а й для держави в цілому. Саме зараз ми повертаємося до споконвічних цінностей: утвердження первинності любові до Батьківщини і людей, духовності, моральності, бережного ставлення до природних скарбів і національних надбань нашого народу тощо. Тема патріотизму відзначається своєю важливістю та актуальністю сьогодні. Патріотизм може виявлятися у різних формах, включаючи політичний активізм, соціальну участь, а також в мистецтві та медіа.

В сучасній Україні, коли агресія сусіда посилюється все більше та ширше, патріотизм часто обговорюється та висвітлюється через різноманітні відео, які стають важливим засобом комунікації та формування громадської думки.

«Патріотика» вказує на музичний цикл, який має тематичний або зв'язок із поняттям «патріотизм» і розглядається в контексті особливого духу або ідентичності України. Цикл включає серію музичних композицій:

Перше відео циклу *«Ой, у лузі червона калина...»*.

Друге відео циклу *Державний гімн України*.

Вони створені з метою вираження та втілення патріотичних почуттів, ідей чи тем, пов'язаних із національною гордістю та прив'язані до українського культурного контексту. У світлі українського духу вказує на спробу врахувати унікальні аспекти і традиції української культури, які надають цьому циклу особливий характер та відображають особливості національного спадку.

Першим відео цього циклу є виконання *«Ой, у лузі червона калина...»*.

Пісня «Ой, у лузі червона калина» є популярною українською народною піснею, яка має

глибокі історичні корені та багатий культурний контекст. Її виконання та поширення пов'язані з різними історичними подіями та періодами в історії України.

Внаслідок війни виникла потреба в оновленні та придбанні нової актуальності раніше затухаючим нарративам у мистецтві. Відзначається інтенсивне переосмислення та новий погляд на класичні твори українського мистецтва, зокрема народного, через процес активного відтворення та «транслітерації» (Кашперський, 2022: 77).

Початки цієї пісні відносяться до давнього періоду історії України, коли територія сучасної України була частиною Великого князівства Литовського та Королівства Польського. Під час цього періоду українська нація пережила складні часи польського панування, що відобразалося в багатьох народних піснях, включаючи «Ой, у лузі червона калина». У багатьох варіантах цієї пісні згадуються козаки, які воюють за свободу та незалежність України. Однак слід зазначити, що сама пісня має численні варіації, і її тексти можуть відрізнятися в залежності від регіону та періоду часу.

У 20-му столітті пісня стала популярною серед українських національних рухів та була використана як символ боротьби під час різних історичних подій, зокрема, під час Української революції 1917–1921 років та Великої Вітчизняної війни.

Неперевершене злиття традиційної народної творчості і класичного мистецтва можна відобразити на прикладі явища, яке можна назвати «Ой у лузі червона калина». Цей ефект привертає увагу реформаторів мистецької освіти та викладачів мистецьких дисциплін під час розробки освітніх програм (Іванова, Іванов, 2020: 94). Ця пісня є важливим артефактом української музичної спадщини та історії, яка відображає складний шлях нації в боротьбі за свою незалежність та культурний ідентичність. Вона і далі залишається символом сили, духу та спільності українського народу.

У відео (Кисляк, 2023) ми бачимо пшеничні поля на фоні яких я виконую композицію. З часом з'являються діти, що одягнені у вишиванки, вони тримають українські прапорці, розгортають великий прапор серед поля, а в кінці стають в ряд створюючи український тризуб.

Сюжет символізує патріотичні почуття і глибоку любов до України. Пшеничні поля можуть асоціюватися з багатством і плідністю української землі, а діти у вишиванках із збереженням та передачею української культури і традицій наступним поколінням. Прапор України та створення тризуба підкреслюють єдність українського народу навколо спільних цінностей та ідентичності. Ця сцена може вражати образом об'єднання та спільної мети. Український акордеон та вишиванки є частинами української культури та національної спадщини. У відео вони вказують на важливість збереження та передачі цієї спадщини майбутнім поколінням.

У контексті сучасних подій, сцена з дітьми, що тримають прапорці і створюють тризуб, може бути символом солідарності та підтримки для українського народу в його боротьбі за свободу та незалежність.

Ідея відео мала надзвичайно важливий і символічний сюжет, який відображає патріотичність, глибоку любов до України і збереження національної ідентичності. Основна тема та ідея відео – це об'єднання українців навколо спільних цінностей і культурної спадщини. Акордеон як музичний інструмент, має глибокі коріння в українській музичній традиції.

Залучення дітей у відео вимагало спеціальної підготовки і організації. Їм довелося навчитися тримати українські прапорці та розгорнути великий прапор, що потребувало спільних зусиль та координації. Після зйомок відео піддавалося монтажу та обробці, додавалися спеціальні ефекти чи кольорова корекція для підсилення символічного підтексту.

Другим відео цього циклу є виконання Державного гімну України.

Державний Гімн України є величним твором, в якому відібрана сутність нашого народу та його велика історія. Музика та слова національного гімну передаються від покоління до покоління українцями всього світу. Цей гімн об'єднав борців за свободу та незалежність рідної землі, а його звучання супроводжувало перемогу під час Революції Гідності. Державний Гімн України і нині відбивається від заходу до сходу нашої держави, і, разом із молитвою за обронців Вітчизни, надає їм підтримку у боротьбі з агресором. Це справжній духовний фундамент сучасного українства (Кисляк, 2023).

Гімн України – це національний символ, який відображає ідентичність та історію українського народу. Гімн є важливим елементом національної культури та має глибокий історичний та культурний контекст. Його слова написані на основі поезії Павла Чубинського, яка була створена в 1862 році під час російського панування. Пізніше, у 1917 році, музику до гімну komponував Михайло Вербицький. Ця діяльність відбувалася в контексті боротьби за незалежність України та виражала тяжіння українців до своєї національної ідентичності.

Слова гімну відображають патріотизм, гордість за свою землю та бажання захищати свободу та незалежність. «Ще не вмерла України і слава, і воля» - ці рядки виражають віру в те, що Україна не загине і збереже свою незалежність. «Молімося, молімося, ми за неї помremo» – ця частина відзначає готовність жертвувати заради України.

Музика до гімну є мелодійною та урочистою. Вона створює враження сили та гідності, що відображає духовну міць українського народу. Її ритм і мелодія сприяють патріотичному настрою та відзначають імпазантність Гімну України.

Аналізуючи відео (Державний гімн України, 2023), варто зауважити, що воно має професійні характеристики, а музичний супровід акордеону створює захоплюючий сюжет. Проаналізувавши роботу, зрозумів і відчув, що вона є однією з моїх найулюбленіших. Кліп був знятий на Західній Україні. Спочатку ми бачимо три далекобійних автомобілі, а зверху на них мене. Автомобільне шосе підкреслює у поєднанні з краєвидами природи, підкреслює чарівність нашого краю. Кадри змінюються панорамами Карпатських гір, футбольного стадіону. Цікавим є музичний та покадровий монтаж завершення музичного відео. Кадри змінюються вдало під темп музики – від Карпатських гір чи стадіонів, до ефектних заключних кадрів біля вантажівок.

Початкові кадри з далекобійними автомобілями, зняті зверху, створюють враження простору та подорожі. Аерозйомка вимагала спеціального обладнання та планування. Музичний та покадровий монтаж були важливим елементом відео, який мав підсилювати ритм музики та підкреслювати зміну образів і місць.

Висновок. У контексті першого відео циклу, де виконується пісня «Ой, у лузі червона калина», відбувається зворот до глибоких історичних коренів та культурного контексту української пісенної традиції. Це виконання входить в цикл, що розглядає патріотичні теми в музичному виконавстві на акордеоні та баяні. Відзначається, що внаслідок війни виникла потреба в оновленні та набутті нової актуальності раніше затухаючим наративам у мистецтві, і це супроводжується інтенсивним переосмисленням та новим поглядом на класичні твори українського мистецтва, включаючи народне мистецтво.

Пісня «Ой, у лузі червона калина» відзначається глибоким історичним корінням та асоціюється із складними періодами української історії, такими як польське панування та боротьба за незалежність. Тема патріотизму та бажання захищати свободу віддзеркалюється у різних варіаціях цієї пісні, яка стала популярною серед українських національних рухів.

Друге відео присвячено виконанню Державного гімну України, який є важливим символом національної ідентичності та історії. Це виконання підкреслює гідність та силу українського народу, його боротьбу за свободу та незалежність, особливо під час Революції Гідності.

В обох відео важливим елементом є використання акордеону, який має глибокі корені в українській музичній традиції. Сюжет відео з дітьми, які тримають прапорці та створюють тризуб, символізує єдність, підтримку та патріотичні почуття українського народу. Відео також акцентує важливість збереження та передачі української культурної спадщини майбутнім поколінням.

Отже, цей цикл відео вирізняється не лише високим майстерністю виконання, але і глибоким врахуванням патріотичних тем та української культурної спадщини у світлі акордеонного виконавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І. Д. З Україною в серці (тренінг з національно-патріотичного виховання дітей та молоді): посіб. І. Д. Бех, В. І. Кириченко, Ж. В. Петрочко. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 140 с.
2. Бех І. Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком. Київ: РА «Освіта України», 2015. № 3-4 (33) С. 44–65.
3. Вовк М. В. Розвиток музично-інструментального виконавства учнів молодшого шкільного віку. Гірська школа Українських Карпат. 2014. № 11. С. 141–144.
4. Ващенко Г. Г. Виховний ідеал : підручник для виховників, учителів і укр. родин. вст. сл. про авт. О. Ковалю. 2-е вид. Брюссель : вид-во Центр. Управи СУМ, 1976. 208 с.
5. Іваницький А. І. Український музичний фольклор : підручник. 3-є вид. Вінниця : Нова Книга, 2004. 320 с.
6. Іванов О., Іванова В. Крос-культурна комунікація в контексті мистецької діяльності. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2020. No 1 (68). С. 90–95. DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-90-95.
7. Кашперський О., Кашперська Д. «Ой у лузі червона калина» як маркер нових наративотворчих трансформацій мистецької освіти в умовах широкомасштабної агресії РФ». *Освітологія*, No 11, Київ. 2022. С. 76–80. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2022.11.7>
8. «Ой, у лузі червона калина...» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5fcbTbgA4P8>
9. Державний Гімн України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v86zaoRSrV8>
10. Гімн України – музичний символ національної спільноти. 2022 рік. URL: <https://library.chnpu.edu.ua/gimn-ukrayini-muzichnij-simvol-natsionalnoyi-spilnoti/>

REFERENCES:

1. Beh I. D. (2016). Z Ukrainoyu v sertsі (treninh z natsional'no-patriotichnoho vykhovannya ditey ta molodi) [With Ukraine in the Heart (training on national-patriotic education of children and youth)]. Kharkiv: «Drukarня Madrid» [in Ukrainian].
2. Beh I. D. (2015). Programa ukrayinskoho patriotichnoho vykhovannya ditey ta uchniv'skoyi molodi. [Program of Ukrainian Patriotic Education for Children and Youth]. Informatsiynny zbirnyk dlya direktora shkoly ta zaviduyuchoho dytyachym sadokom. Kyiv: RA «Osvita Ukrayiny» [in Ukrainian].
3. Vovk M.V. (2014) Rozvytok muzychno-instrumental'noho vykonavstva uchniv molodshoho shkil'noho viku. [The development of musical instrumental performance in elementary school students] Hirs'ka shkola Ukrayinskykh Karpat. № 11. [in Ukrainian].

4. Vashchenko H.H. (1976) Vychovnyy ideal [Educational Ideal]: pidruchnyk dlya vykhovnykiv, uchyteliv i ukraïns'kykh rodyn. vst. slov. pro avt. O. Kovalya. 2-e vyd. Bryussel: vyd-vo Tsentral. Upravy SUM. [in Ukrainian].
5. Ivanitskyi A.I. (2004) Ukrayinskyi muzychyyni folklor [Ukrainian Musical Folklore]: pidruchnyk. 3-e vyd. Vinnytsia: Nova Knyha [in Ukrainian].
6. Ivanov O., Ivanova V. (2020) Kros-kul'turna komunikatsiia v konteksti mystetskoï diial'nosti [Cross-Cultural Communication in the Context of Artistic Activity]. Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlyns'koho. Pedahohichni nauky. [in Ukrainian].
7. Kashpers'kyi O., Kashpers'ka D. (2022) «Oi u luzi chervona kalyna» yak marker novykh naratyvotvorchykh transformatsii mystetskoï osvity v umovakh shirokomashhtabnoyi ahresii rf». [«Oy u luzi chervona kalyna» as a Marker of New Narrative Transformations in Art Education in the Context of Large-Scale Aggression of the rf] Osvitohiia, No 11, Kyiv. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2022.11.7> [in Ukrainian].
8. «Oi, u luzi chervona kalyna...» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5fcbTbgA4P8> [in Ukrainian].
9. National Anthem of Ukraine. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v86zaoRSrV8> [in Ukrainian].
10. State Anthem of Ukraine – a musical symbol of national unity. 2022. URL: <https://library.chnpu.edu.ua/gimn-ukrayini-muzichnij-simvol-natsionalnoyi-spilnoti/> [in Ukrainian].